

מן הדפנות וגם אינו מכוון כנגדן, אם הוא בתוך ג' טפחים להן – כשרה, משום שאומרים 'גוד אחית' הסכך ושוב אומרים 'לבוד' לצרף הסכך עם הדפנות. הרי משמע שאף במציאות דינית אומרים בה 'לבוד'. ולדבריו יש לפרש מדוע כאן אין אומרים 'לבוד'; כי הלא מן הדין אין אומרים 'פי תקרה יורד וסותם' אלא בתקרה הרחבה ד' טפחים (כמבואר בשבת ט), ורק בקורת מבוי הקלו חכמים לומר 'יורד וסותם' אפילו בטפח אחד, מפני שמהתורה המבוי אינו רשות הרבים, אם כן י"ל שקולא זו אינה אמורה אלא כשהקורה בתוך המבוי ולא כשהיא נמצאת ברשות הרבים, הלכך מעיקרא אין שייך מעיקרא להכשיר ולומר 'יורד וסותם' בקורה המנותקת מהמבוי [משא"כ בסוכה ששייך להתחיל ולומר 'גוד אסיק מחיצתא' כאילו המחיצות עולות עד לרקיע, ושוב י"ל 'לבוד' בין הסכך למחיצות העולות]. יתר על כן, הלא אותו חלק שמתחת הקורה יישאר אסור בטלטול מדאורייתא בכל אופן, שהרי כלפיו ודאי אין שייך לומר 'יורד וסותם' מאחר ואין שם תקרה ד', א"כ הלא המבוי פרוץ במלואו למקום האסור דהיינו הטפח שתחת הקורה, ומה יועיל כאן דין 'לבוד'.

ובדעת רש"י שהקשה מדין 'לבוד' נראה שלדעת האומר 'קורה משום מחיצה' אפילו בגג טפח אומרים בו 'יורד וסותם' אף מדאורייתא (כמו שצדדו התוס' פו.), ועל כן הוצרך רש"י לטעם שאין אומרים 'לבוד' בדבר שאינו ממשי, אבל השו"ע נוקט שאין אומרים 'יורד וסותם' בדאורייתא פחות מארבעה (עפ"י קהלות יעקב ג).

עוד כתבו הראשונים, מדוע אין לומר 'לבוד' להחשיב את חוד הקורה החיצון כאילו נמצא בכותלי המבוי – ופרשו שאין אומרים כן כשיש דבר מפסיק בינתים, כמו כאן שהקורה מפסקת (עפ"י חדושי הר"ן רשב"א וריטב"א).

וכן נקט מסבירא בשו"ת חכם צבי (נט). וע"ע חזו"א עו, ה; אבנ"ז או"ח סוסי"י שט). וצ"ע ממה שכתבו הטור ושו"ע (שנו, א) שאומרים לבוד במחיצה שהמים עוברים דרכה, הגם שהמים מפסיקים באמצע. וצ"ל שמים שונים מגוף מוצק לענין זה, וכאור ה.ם.

דף ט

רב אשי אמר... כגון שנעץ שתי יתידות עקומות על שני כותלי מבוי שאין בגובהן ג' ואין בעקמומיתן ג'. מהו דתימא או לבוד אמרינן או חבוט אמרינן, לבוד וחבוט לא אמרינן, קמ"ל. ואם תאמר, כיון שהקורה בתוך ג' לכתלים, למה לי 'חבוט' הלא ב'לבוד' לבדו די. וי"ל שבאלכסון שבין ראשי הקורה לכתלים יש מרחק ג' טפחים ויותר [ומה שאמרו 'אין בעקמומיתן ג' היינו בעקמומית הפונה כלפי אמצע המבוי בקו ישר, אבל כשנמדוד את נטיית האלכסון העולה, יש שלשה טפחים עד לקורה], הלכך אי אפשר לומר 'לבוד' אלא אם נאמר תחילה 'חבוט' (עפ"י רשב"א ועוד. וע"ע תורת חיים וגאון יעקב). ויש מי שכתב [בדעת הרמב"ם שהשמיט דינו של רב אשי] באופן אחר; לעולם מדובר כשאין ג' טפחים באלכסון ואעפ"כ נצרכים אנו לדין 'חבוט', כי 'לבוד' אין מועיל אלא לחבר הדברים, אבל עדיין הקורה נמצאת במקומה, ולענין הכשר מבוי צריך שהקורה תהא על גבי המבוי ולצורך זה אין מועיל דין 'לבוד', ועל כן צריכים אנו לדין 'חבוט' שענינו להוריד הדבר ולהחשיבו כאילו הוא למטה, ורק על ידי כך נחשבת הקורה כנמצאת על גבי המבוי, ושוב אנו אומרים 'לבוד' לחברה לכתלים שבצד (עפ"י חדושי הגר"ח הלוי הל' סוכה ה, כא).

וכ"כ בקהלות יעקב ב בדעת הגרעק"א בתשובה יב שמוכה מתוך דבריו שלא נקט כתירוץ הרשב"א. וכמה אחרונים נטו מדברי

רעק"א ופירושו בדרכים אחרות – ע' בקה"י שם; חזו"א עז;ז; שבת הלוי ח"א קסז וח"ו עה; הערת המהדיר לחידושי הר"ן. ור"ח (וכ"ה בערך) לא גרס 'לבוד' אלא 'גוד אסיק'. ופירושו צ"ב [נבסוכה כב. כתב רבנו חננאל על 'חבט רמי' שרואים כאילו הוא למטה ולבוד הוא. ונראה מדבריו שחבט ולבוד גדר אחד להן. ומשמע לכאורה דלא כהגר"ס שזה עניינו להשפיל כאילו הוא נמצא למטה וזה עניינו חיבור וסינוף בלבד].

'אמר אביי: מסתברא מילתיה דר' יוחנן תחת הקורה אבל בין לחיין אסור. ורבא אמר: בין לחיים נמי מותר'. יש מפרשים מחלוקתם בדרך זו; אביי סבר לחי משום מחיצה הוא [ולכן שיטתו להכשיר לחי העומד מאליו, כדלהלן] והרי כל מחיצות זקופות מתירות מהם ולפנים ולא מצדם החיצוני, לכך אסור הטלטול בין הלחיים. ורבא סבר לחי משום היכר (כדלהלן), ולכן מתיר לטלטל בין הלחיים, כי גם לאותם העומדים באותו מקום יש להם היכר (עפ"י תורי"ד; רז"ה. ולכן פסק כאביי, שהרי הלכה כמותו בלחי העומד מאליו).

לדעה זו לכאורה צריך לומר שרבא עצמו מתיר אף בלחי רחב ארבעה, שהרי יש היכר, ורק לדבריו דאביי אמר שיש סברא לאסור ברחב, וכדברי הרמב"ן.

ואולם כמה ראשונים חולקים וסוברים שאין הדברים תלויים זה בזה, כי גם אם משום מחיצה יש לומר חוד החיצון סותם [כמו שאמרו לעיל בקורה], וגם אם משום היכר אפשר שצריך היכר מבפנים דוקא (עפ"י חידושי הר"ן ריטב"א רא"ש ועוד. וכן מבואר בר"ף שפסק כרבא ואילו בלחי העומד מאליו כאביי. וכ"מ בתוס' ח סע"ב).

'הא דפתוח לכרמלית... מצא מין את מינו וניעור'. רש"י מפרש שמקום הפתח שהוא פחות מארבעה טפחים 'מתחזק' על ידי צירופו עם הכרמלית ונעשה מקום חשוב כמוה לאסור הטלטול ממנו לרשות היחיד.

ויש מפרשים באופן אחר; מפני שהכרמלית קלה בעיני המשתמשים במבוי, והריהי דומה בעיניהם כאותו השטח שבפתח, שלשניהם יש שלש מחיצות – על כן אם תתיר לטלטל בתוך הפתח, עלולים לטלטל גם בכרמלית הסמוכה לו (עפ"י רבנו יהונתן).

בקה"י (1) הכריח לפרש כן בדעת הרמב"ן שפירש דעת הר"ף שמותר לטלטל בפתח רחב ארבעה הסמוך לרה"ר, הגם שאסור בפתוח לכרמלית. ואם כפרש"י הלא אין מקום לאסור בזה ולהתיר בזה, אך אם משום גזירה שפיר י"ל שלא גזרו אלא בסמוך לכרמלית. ועוד כתב לפרש בזה מחלוקת רמב"ם וראב"ד (שבת יו, יא) אם תחת הקורה מותר לטלטל בסמוך לכרמלית, שהראב"ד מתיר מפני שקורה משום היכר, אבל לחי המועיל מטעם מחיצה, אין תורת מחיצה אלא לחודו הפנימי, ורק משום 'מקום פטור' התיר רבא (עפ"י הרא"ש). והרי זה שייך רק לפרש"י, אבל לפירוש הר"ן יהונתן שטעם האיסור הוא משום גזרה, אין סברא לחלק בין לחי לקורה. ויתכן שזו דעת הרמב"ם שאוסר בשניהם, שנוקט הטעם משום גזרה.

ויש לחזק הדברים משיטות הראשונים; דעת הרשב"א כהרמב"ם, וגם הסיק כדברי הר"ף שמתיר בפתוח לרה"ר אפילו רחב ארבעה – ומתאים הדבר משני צדדים לטעמו של רבנו יהונתן כנ"ל. ומאידך הר"ן נטה מדברי הר"ף וגם פסק כהראב"ד – וזה תואם לשיטת רש"י. וכן הריטב"א נקט שכשיש בו ד' מודה רבא שאסור וגם מפרש כרש"י ב'מצא מין את מינו'. אך קשה ממה שכתב הרא"ש שמשמע מתוך דברי הר"ף כהראב"ד שתחת הקורה מותר לטלטל אפילו פתוח לכרמלית, וזה הרי אינו מובן אלא לטעם שפרש"י כנ"ל, וא"כ כיצד יתישב הדבר עם שיטתו – כבאר הרמב"ן – שמותר לטלטל כנגד הלחי ברחב ארבעה. וי"ל שהרא"ש אינו סובר כהרמב"ן בהבנת דברי הר"ף.

'מבוי שרצפו בלחיין פחות פחות מד', באנו למחלוקת רשב"ג ורבנן...' מכאן יש לשמוע שאומרים 'לבוד' להחמיר ולא רק להקל (עפ"י רשב"א טז: וכן הוכיח במג"א תקב סק"ט מכאן ומכמה מקומות, וע' גם בשו"ת חכם צבי נט).

ואולם כמה ראשונים כתבו שאין אומרים 'לבוד' להחמיר (עתוס' סוכה יז ורא"ש שם אות לג. ועוד). יש מישבים שיטתם שלא אמרו זאת אלא בלבד באמצע [שנחלקו בו רבינא ורב אחא והלכה כדברי המיקל משניהם, הלכך כאן שהיא חומרא אין אומרים 'לבוד'] אבל מן הצד לדברי הכל אומרים 'לבוד' להחמיר (עפ"י קרבן נתנאל שם. ולפי"ז אם באותה סוכה יהא נידון של לבוד לקולא באמצע, ממה נפשך תהא פסולה, וצ"ע. גם נראה לכאורה שכשפסקו הלכה כדברי המיקל שוב הוא דין ודאי). ויש מישבים בפנים אחרות (ע' יד דוד כאן; נפש חיה יו"ד צו; אבני נזר או"ח רצא, י ובסי' שט [ב]; קהלות יעקב סוכה יג).

יתכן עוד שלא אמרו הראשונים אלא בכגון צירוף סכך פסול ע"י לבוד, שעיקר דין שיעור בסכך פסול הוא הלכה, ואין אומרים לבוד להחמיר לענין זה, להחשיב שיש כאן שיעור פסול [וכעין ענין תרי הלכות הוא], אבל בדבר התלוי במציאות כגון שם 'מחיצה' וכד', אומרים לבוד בכל אופן, שכך נאמר בעיקר שם מחיצה שפרצות פחות מג' אינן מתחשבות, ונחשב הכל כסתום.

(ע"ב) 'זלרבן שמעון בן גמליאל להוי כנראה מבחוץ ושוה מבפנים' – שאף על פי שהלחי עצמו גדול ככותל המבוי, הלא גם כותל מבוי ממש שבצדו האחד בולט בראשו יותר מבצדו האחר נידון משום לחי, כדלהלן (תורי"ד).

'נראה מבפנים ושוה מבחוץ נידון משום לחי' – שהרי עיקר ההיכר לבני מבוי נעשה. 'נראה מבחוץ ושוה מבפנים'... חד אמר נידון משום לחי' – שהרי בני רשות הרבים לא יחשדום בראותם מטלטלים בתוך המבוי, וגם בני המבוי בצאתם לרשות הרבים רואים אותו (עפ"י רבנו יהונתן).

'כותל שצידו אחד כנוס מחבירו' – שמקצת מהעובי שבראשו מתקצר מקצתו האחר; 'בין שנראה מבחוץ ושוה מבפנים' – שצדו הפנימי ארוך יותר מצדו החיצון, והרי מבפנים אין ניכר הלחי אלא מבחוץ ניכרת הבליטה. 'ובין שנראה מבפנים ושוה מבחוץ' – שצדו החיצוני בולט יותר מצדו הפנימי, ולעומדים מבחוץ נראית הבליטה כהמשך כותל המבוי.

דף י

'אין, משום דתני רבי חייא כוותיה' – וכל ברייתא הנשנית בבית רבי חייא ורבי אושעיא סומכים עליה, ושלא נשנית אין סומכים עליה. ובירושלמי אמרו על כך, כל משנה שלא נכנסה לחבורה אין סומכים עליה (מובא בראשונים).

'לחי המושך עם דופנו של מבוי; פחות מד' אמות נידון משום לחי ומשתמש עד (כצ"ל) חודו הפנימי... שמע מינה בין לחיין אסור'. ואם תאמר שמא משום כך אינו משתמש אלא עד חודו הפנימי, לפי שאין כותל כנגדו? יש לומר א"כ מה משמיענו באמרו 'עד חודו הפנימי', היה לו לסתום ההתר וממילא ידענו שמותר לטלטל עד קצה הכתלים.

ברשב"א ובר"ן תרצו שודאי מדובר כשיש כותל כנגד הלחי המושך שהרי אמרו ד' אמות צריך לחי אחר להתירו' – הרי שבלחי אחר עכ"פ מותר, ומוכח שיש כותל כנגדו. אך בגירסה שלפנינו לא נאמר 'צריך לחי אחר' וצ"ל כנ"ל (ובתו"ח נשאר בקושיא).

'אי נמי לאידך גיסא; פסי ביראות דאקילת בהו חד קולא אקיל בהו קולא אחרנא, מבוי כלל וכלל

ג. בלחי הכל מודים שאינו נותן אלא כנגד הקצר, שאם נותנו לאחר שכלה הקצר, הלא הוא יוצא חוץ למבוי בצד אחד (רבנו יהונתן).
יצורת הפתח לדברי הכל יכול ליתן באלכסון כזה, שהרי היא משום מחיצה (רא"ש; אגודה).

דפים ח – ט

יג. האם מותר להשתמש תחת קורת המבוי וכנגד הלחי?

רב ורבי חייא ורבי יוחנן אמרו: מותר להשתמש תחת הקורה. שמואל ורבי שמעון בר רבי ור"ש בן לקיש אמרו: אסור להשתמש תחת הקורה (וכן שנה רבי זכאי לפני ריו"ח: בין לחיים ותחת הקורה נידון ככרמלית. ואל"ר ריו"ח: פוק תני לברא). ופרשו בגמרא מחלוקתם בין אם נפרש טעם הקורה משום מחיצה בין אם נפרש משום היכר; יתכן שנחלקו האם חודה הפנימי של הקורה יורד וסותם או חודה החיצון, או נחלקו אם ההיכר הוא מבפנים או מבחוץ.

אמר רב חסדא: הכל מודים בבין לחיים (כלומר: כנגד הלחי. רש"י) שאסור (משום שלחי הוא במשהו ויבוא להוציא, אבל קורה שרחבה טפח אין לחוש. תוס'. וע"ע בש"ר). ומבואר בסוגיא שאביי אסר כנגד הלחי אפילו אינו רחב ארבעה, ורבא מתיר כשאין בו ארבעה משום שהוא בטל לרשות היחיד שאינו מקום חשוב לעצמו. ודוקא בפתח הפתוח לרשות הרבים, אבל פתוח לכרמלית – אסור, שמצא מין את מינו וניעור (כלומר תוך הפתח שאין בו ד' טפחים, מתחזק על ידי צירופו לכרמלית שבחוץ ונעשה מקום חשוב כמה לאסור הטלטול).

א. להלכה כתב הרי"ף שמוותר להשתמש תחת הקורה ובין לחיים, כאשר המבוי פתוח לרשות הרבים, וכן נקטו שאר פוסקים (ע' בראשונים כאן; שו"ת הר"י מגאש כד; או"ח שסה, ד). והר"ז פסק כאביי לאסור כנגד הלחי, כי לחי משום מחיצה. (גם מסתימת דברי רב הונא להלן י' משמע שסובר בין לחיים אסור אפילו אינו רחב ארבעה).

היה הלחי רחב ארבעה; התוס' והר"ן והריטב"א כתבו על פי פשט הסוגיא לאסור אפילו לרבא [ואפילו היו שני לחיים סמוכים זה לזה ועל ידי דין 'לבוד' נעשים רחבים ארבעה]. וכן פסק באו"ז. ואילו ברי"ף משמע שנקט להתיר (כפי שבאר הרמב"ן שרבא עצמו סובר אפילו רחב ארבעה מותר. וכן פסק הרשב"א).

ב. היה המבוי פתוח לכרמלית – אסור להשתמש כנגד הלחי. לדעת הרמב"ם (שבת יז, יא) דין זה אמור הן בלחי הן בקורה. וכן פסק הרשב"א. וכן הוא בשלחן ערוך (שסה, ד). ואילו הראב"ד והר"ן נקטו שדוקא בלחי אסור אבל בקורה שהיא מתרת מה שתחתיה מן הדין, אין חילוק אם סמוכה לרה"ר או לכרמלית (וכן משמע מתוך דברי הרי"ף (רא"ש). וכן נראה מוכח מרש"י ותוס' ורא"ש ורמב"ן בשבת ט. באה"ל). וכן מצדד הא"ר להקל, וכן פסק באבן העזר, ובפרט אם הקורה רחבה ארבעה (עפ"י משנ"ב שסה סקכ"ז).

ג. הכנסה מרשות הרבים לבין הלחי; לדברי רבא צדדו הראשונים להתיר מפני שהוא מקום פטור, או שמא כיון שהוא מוקף ג' מחיצות אסור (ע' בחדושי הרשב"א והר"ן).

ד. לפי הדעה האוסרת להשתמש כנגד הלחי, אפשר שגם תחת צורת הפתח אסור להשתמש – מאחר ואין שיעור לעביו כמו לחי. ואפשר שצורת הפתח דומה לקורה מפני ששתיהן 'מחיצות' (בחדושי הנצי"ב תלה שאלה זו במחלוקת הראשונים).

יד. האם הקורה מכשירה את המבוי באופנים דלהלן?

א. היתה הקורה משוכה מהמבוי כלפי חוץ.

ב. קורה קצרה שאינה מגעת עד כתלי המבוי.

ג. קורה המוגבהת מעל גבי כתלי המבוי.

א. קורה הנתונה מחוץ למבוי, כגון שנעץ שתי יתדות בשני כותלי מבוי מבחוץ והניח קורה על גביהן; רב חסדא תלה זאת במחלוקת החכמים בענין שימוש תחת הקורה, שלדברי האוסר (משום שחודה הפנימי יורד וסותם. רש"י) – מותר, שהרי החוד הפנימי דבוק וסמוך לכותל (רש"י). ולדברי המתיר להשתמש תחת הקורה – אסור, שהרי החוד החיצון מנותק מהכותל (ואינה מחיצה ממש להכשיר ההפסק על ידי 'לבוד'. רש"י). ורבא אסר לדברי הכל, שצריך שתהא הקורה על גבי מבוי.

וכן הלכה, שצריך קורה על גבי מבוי דוקא (רי"ף).

ולחי מכשיר את המבוי גם כשהוא יוצא החוצה בסמוך לו (רשב"א ריטב"א ור"ף).

ב. קורה שאינה מגעת לכותלי המבוי (כגון שהיתה נתונה על גבי קנה הנעוץ בקרקע); פחות משלשה טפחים לכתלים, ולרשב"ג פחות מארבעה – אין צריך להביא קורה אחרת, שאומרים 'לבוד' הן לרוח אחת הן לשתי רוחות. שלשה [ולרשב"ג: ארבעה] – צריך להביא קורה אחרת.

ג. קורה המוגבהת מעל גבי מבוי בתוך שלשה טפחים – כשר, שאומרים 'חבוט' (= השפל). ואפילו היא גם קצרה מרוחב המבוי פחות משלשה – אומרים 'לבוד'.

א. מבואר בדברי הרשב"א ובר"ן (וכן מוכח בתוס' – הגר"ס) שאפילו אם עתה יש יותר משלשה בין הכתלים לקורה, כל שאילו היתה מושפלת ונתונה בקו אחד עם הכתלים היה פחות משלשה – כשרה, שאומרים 'חבוט ולבוד'.

ויש אומרים [בדעת הרמב"ם] שבאופן זה אין כשר, שאין שייך דין 'לבוד' אלא אם הקורה עצמה בתוך ג' ולא בקורה שנחשבת למטה על ידי ההלכה של 'חבוט' (עפ"י חדושי הגר"ח הלוי הל' סוכה ה, כא. וכ"כ בקה"י ב בדעת הגרעק"א בתשובה יב).

ב. המהרש"א נקט שגם קורה ארוכה כנגד כל רוחב המבוי, אם היא מוגבהת מהכתלים שלשה טפחים ויותר – פסול. ואולם רעק"א (בתשובה יב) כתב להכשיר מדין 'חבוט רמי', ורק כאן שהקורה קצרה וצריכים לצרף הלכה נוספת של 'לבוד', אין מועיל ביותר מג'. (ובחזו"א הקשה על דבריו. ובראב"ד וש"ר להלן י. נראה שנקטו בפשיטות שגם כשהקורה מגיעה עד הכותל צריכה להיות בתוך ג'. וצ"ע).

ג. בר"ן משמע [דלא כהתוס'] שאף בקורה המוגבהת למעלה משלשה היה אפשר לומר 'חבוט', ורק בגלל היתדות התומכות אותה שאינן רחבות טפה, אין אומרים בה 'חבוט' יותר משלשה. ולפי"ז משמע לכאורה שאם היתה הקורה נתמכת בקנה הנעוץ בקרקע, כשר אפילו יותר משלשה (כן העיר המהדיר לחדושי הר"ן, הרא"ד פינס. וע"ש באריכות. ואולם יש אומרים שאין לומר 'חבוט' לאויר. עריטב"א וגאון יעקב. וחדושי הנצי"ב כתב לאידך גיסא, שאם אין יתדות מחברות הקורה לכותל אסור שתהא מוגבהת כלל, וכמו קורה המשוכה מבחוץ שפסולה בכלשהו).

דף ט

קלוטו. מבוי שרצפו בלחיים (= שערכם ברציפות) לארכו, מה דינו?

סידר הלחיים לאורך המבוי בתוך שלשה טפחים זה מזה; מבואר בסוגיא שלדעת האוסרים להשתמש כנגד הלחי, אין להשתמש במבוי אלא עד חוד הלחי הפנימי, מפני שכל הלחיים ביחד נחשבים כלחי אחד ארוך משום 'לבוד'. היו שלשה טפחים ביניהם, ולרשב"ג ארבעה – משתמש עד חודו הפנימי של הלחי החיצון (שהמבוי כולו נותר בלחי החיצון. ראשונים).

ולדעת רבא המתיר להשתמש כנגד הלחי – מותר להשתמש בכל המבוי, אלא אם רצפו בלחיים במשך ארבע אמות (רב אשי), שאז כאשר הם סמוכים ז"ז על ידי 'לבוד' נידונים כמבוי ולא כלחי, וצריך לחי אחר להתירו (ובלא לחי נוסף אסור כל המבוי בטלטול, לא רק השטח שכנגד הלחיים. כן נקט רש"י, שלא כפי שמועתו). וזה רק לפי הדעה שלחי הנראה מבחוץ ושוה מבפנים אינו נידון משום לחי, אבל לדעת האומר נידון משום לחי – מותר להשתמש כנגד הלחיים, כאשר הלחי החיצון בולט מבחוץ, כי במה שהוסיף על הלחי לחיים נוספים לא גרע הואיל ונראה מבחוץ.

דפים ט – י

טז. לחי או פס הנראה מבחוץ ושוה מבפנים או להפך, האם נידון משום לחי?

נראה מבפנים ושוה מבחוץ – נידון משום לחי. נראה מבחוץ ושוה מבפנים; לדברי רבי חייה נידון משום לחי. וכן נקטו רב הונא ורבה בנו. ולדברי רבי שמעון בר רבי אינו נידון משום לחי. וכן נקט רבי יוחנן. ואעפ"י שכן הוכיחו מהברייתא, הסיקו להלכה שניידון משום לחי – כפי ששנה רבי חייה. ומבואר בסוגיא שאין חילוק בין מבוי הניתר בלחי אחד ובין חצר הניתרת בשני פסים. בכלל 'נראה מבחוץ' – כותל שצדו אחד כנוס מחברו (שמקצת מעוביו בולט יותר מחלקו האחר), ונראה לעומדים בפנים ולא לעומדים מבחוץ (- שחלקו הפנימי קצר) או שנראה מבחוץ ולא מבפנים (- שחלקו הפנימי בולט והחיצוני קצר).

וכן בכגון חצר קטנה שנפרצה לגדולה, והרי לעומדים בגדולה נראים גיפופי הכותל שבפתח, ואינם נראים לעומדים בקטנה – הרי שלגבי טלטול בחצר הקטנה נידון הדבר כנראה מבחוץ ולא מבפנים. ואולם אם היו כותלי הקטנה נכנסים לתוך הגדולה וגם מופלגים מכתלי הגדולה שלשה טפחים – אינה ניתרת, מפני שגיפופי הגדולה אינם נראים מאותם כתלים של הקטנה.

א. לדברי התוס' והרא"ש [דלא כרש"י], אין נחשב 'נראה מבחוץ' אלא בכגון כותל שחלקו הפנימי בולט יותר מחלקו החיצוני, אבל לחי המונח בראש הכותל החוצה, ואינו נראה כלל לעומדים בחלל המבוי, אינו נידון משום לחי [ורק בחצר קטנה שנפרצה לגדולה מועיל כגון זה, מאחר והגיפופים מהוים מחיצה לחצר הגדולה, אבל אם אין שם חצר – לא] [עפ"י מהרש"א]. ולכל הדעות, כאשר הלחי נתון מאחורי המבוי כנגד אמצעו ולא בראשו – אין זה נידון משום לחי (ראשונים – עפ"י דברי הגמרא בנכנסים כותלי קטנה לגדולה).

ב. כאשר הלחי הנראה מבחוץ ושוה מבפנים נמשך ובולט ארבע אמות כלפי חוץ; יש אומרים שאינו מכשיר המבוי, ש'ניידון משום לחי' אמרו ולא 'משום מחיצה' (ראב"ד, מובא בראשונים; רשב"א וריטב"א כד:). ויש אומרים שמכשיר, אך דוקא בכגון חצר גדולה וקטנה שהגיפופים מתירים את הגדולה, אבל כותל שברשות הרבים או בכרמלית אינו מועיל למבוי כשאינו נראה מבפנים, שהרי אפילו לאותה רשות עצמה אינו מועיל [עפ"י תוס' כד: ד"ה ההיא. וסתימת דבריהם אפילו אינו נמשך ד' אמות. ו"ל כיון שהגיפופים אינם נראים מבפנים, ולבחוץ אינם מועילים כלום, לפיכך לא יועילו לפנימי].